

Training in Tuzla, Ivana aan de linkerkant

Vrijwilligersdag 2019 in het teken van geweldloze communicatie

Kort voor de zomer waren we met het bestuur bijeen en gaven invulling aan de gedachten die wij hadden rond het verspreiden van de geweldloze communicatie in de West-Balkan. Het gaat erg goed met de uitbouw en er wordt nagedacht over hoe wij onze bijdrage kunnen gaan leveren om dit proces te bespoedigen en kansrijker te maken. Zoals u al hebt kunnen lezen in de vorige editie van deze nieuwsbrief hebben wij de kern van de groep uit Tuzla uitgenodigd naar Nederland. Dat gaat plaatsvinden in het weekend van 9 en 10 november en dit valt dan samen met de vrijwilligersdag op zondag 10 november. Het programma rond dat weekend is in een gevorderd stadium van ontwikkeling en wij kunnen U een paar belangrijke feiten mededelen.

Op zondag 10 november is het hoogtepunt van het bezoek. Dit vindt plaats vanaf ongeveer 12 uur in De Expeditie in Amersfoort en zoals ik in de vorige nieuwsbrief heb aangekondigd is er nog plek voor een aantal van U. Wat gaat er dan voor interessants gebeuren? Met elkaar hebben wij bedacht dat het mooi zou zijn als vrijwilligers en geïnteresseerde leden mee zouden kunnen maken hoe het is om een geweldloze communicatietraining mee te maken. Daarbij is het ook nog z'n training heel bijzonder om te ondergaan in een taal die je niet verstaat. We hebben de dames Ivana, Ivana en Edina gevraagd om een

basale training te verzorgen in het Bosnisch. Onze Dejan zal de simultaanvertaling voor zijn rekening nemen en zo zijn de deelnemers op een omgekeerde wijze deelgenoot van hoe het de afgelopen jaren gegaan is. Wij willen de bijeenkomst beperken tot maximaal 20 deelnemers en de aanmelding gaat op volgorde van wie het eerst komt, die het eerst maakt.

U kunt zich aanmelden via Eirene.voorzitter@gmail.com of eventueel telefonisch op ons Eirene telefoonnummer (nieuw, zie Colofon achterop deze nieuwsbrief). Wij berichten u dan of wij uw inschrijving kunnen honoreren. Ook de mensen die al gezegd hebben aanwezig te zijn, of met wie we dit op de ALV hebben besproken verzoeken we zich toch nog even formeel aan te melden. We hebben dan een beter totaalbeeld.

Dit voor wat betreft het programma van de zondag. Voor de zaterdag hebben wij een belangrijke vergadering uitgeschreven met de Tuzla groep en het netwerk Geweldloze Communicatie Nederland. Susanna en Thera uit deze groep hebben zich al aangemeld en wij denken dat een aantal andere ook aan zullen sluiten. Het is altijd fijn voor mensen, die nauw met elkaar hebben opgetrokken om elkaar weer te ontmoeten en er zal zeker tijd zijn in de traditie van de geweldloze communicatie om die ontmoeting inhoud te geven en elkaar te spreken. Dit zal gebeuren tijdens de maaltijden rondom

Volg EIRENE ook op
Facebook, Twitter en YouTube.

Met deze keer...

EIRENE Nederland

- Vrijwilligersdag 2019
- Van de Voorzitter
- Vredessymposium 2019
- In Memoriam: Benno Houweling

EIRENE Internationaal

- Jongeren bijbrengen wat de waarden van vrede zijn
- Zweten in de regen
- Brief aan de Minister van Defensie

deze vergadering. In de vergadering zelf gaan wij met elkaar verkennen welke mogelijkheden er zijn om het netwerk in de West-Balkan te vergroten en zo veel mogelijk mensen op den duur te certificeren. Dit zal afhangen van de mogelijkheden die de betrokkenen hebben, wie er nog meer willen aansluiten als trainer of projectmedewerker en welke middelen wij tot beschikking hebben. Wij willen daarna dezelfde gedachtewisseling met Pharos in Duitsland, via hen met het GC-netwerk Duitsland en Eirene Internationaal hebben om te komen tot een realistisch plan om dit verder aan te pakken. De West-Balkan bestaat uit Slovenië, Kroatië, Bosnië-Herzegovina, Servië, Montenegro en kleine gedeeltes van omliggende landen. Dit hebben wij gedefinieerd op de taal, die er – met uitzondering van Slovenië, dat om andere redenen

geselecteerd is – gesproken wordt en waar wij de mogelijkheid hebben om een soortgelijk programma aan te bieden.

U begrijpt dat dit een belangrijk moment is voor onze mooie vereniging: Kunnen wij de stap maken om het geheel wat groter aan te pakken, waardoor de verspreiding van GC sneller gaat? We blijven realistisch, we zijn een kleine vereniging met niet al te veel menskracht en kapitaal, maar we blijven wel ons best doen. Wellicht zien we u in november in De Expeditie. En we gaan u vast in het kerstnummer van de nieuwsbrief meer vertellen over wat uit deze bijeenkomsten gekomen is.

VAN DE VOORZITTER

Terug van weggeweest. Nu alleen ad interim om duidelijk te maken dat dit een overbruggingsperiode is voor Eirene. Niet dat ik al weet hoe lang dit gaat duren, hoewel ik een duidelijke termijn in mijn hoofd heb, die in mijn eigen schema past, maar ook omdat het belangrijk is dat we doorzetten met het verjongingsproces. En ondanks dat Linda teruggetreden is als voorzitter is zij actief als bestuurslid en gaat zij door met haar activiteiten. Zo heeft ze zich geconcentreerd op het vredessymposium en dat is erg belangrijk voor ons. Daarnaast natuurlijk Jennifer, die ondertussen al stevig in haar rol verankerd is en dat in een jaar tijd in een vreemde taal, die zij al redelijk beheerst.

En op de achtergrond onze trouwe penningmeester Cas, die na al die jaren nog steeds zijn naam eer aan doet. Het bestuur heeft dus een gemiddelde leeftijd tussen de 40 en 45 jaar, waar menige vredesbeweging jaloers op zal zijn.

Een paar weken terug hebben we een goede bestuursvergadering gehad en met elkaar vastgesteld wat ons beleid zo ongeveer zal zijn in de komende jaren. Hierbij moet U meer denken aan een beleidsrichting dan aan een beleidsplan. We hebben eens gekeken naar waar we goed in zijn en dat heeft geresulteerd in het feit dat we vooral in willen zetten op de ontwikkelingen van Geweldloze Communicatie in de West-Balkan. We kennen onze partners, we hebben een goede aanpak, we kennen de landen met hun cultuur en we spreken de taal. Daarnaast willen we doorgaan met het vredessymposium, waarbij we graag meer mensen willen bereiken en het soms wat hoge reünie gehalte, hoewel erg leuk, wat achter ons willen laten. Voor Happy bags II zijn we nog aan het zoeken. Hier gaat het vooral om de beschikbare tijd van de dames en wellicht kunnen we daar nog wat uitbreiding vinden om jonge mensen ervaring op te laten doen met projecten. Tenslotte een vereniging draaiende houden met nieuwsbrief en jaarcyclus en de contacten met de partners levend houden vult onze beschikbare agenda aardig. Praktisch aan de slag, dingen doen, zoals in de jaren 60 de rugzak op, zo zijn we nu veelal aan de gang met social media en email.

We gaan door en blijven dingen doen, in beweging en de dialoog aangaan. Want bij veel mensen is vrede nog steeds het begrip van afwezigheid van oorlog en gelijk over het conflict van degene, die gewonnen heeft. Als ik dit schrijf zit ik op een camping in Remagen, waar we een aantal etappes van de rheinradweg fietsen. We stonden de bruggenhoofden te bekijken toen een vrijwilliger van de 'tunnelconcerten' ons uitnodigde een expositie in de voormalige treintunnel te bekijken. Deze expositie bestond uit foto's van mensen, die hier hadden gescholen voor vele bombardementen (waarbij de brug overigens ongeschonden uit de strijd kwam, als een wonder). De verhalen, die wij te horen kregen

en lezen, van betrokkenen, kinderen, kleinkinderen en soms achterkleinkinderen maakten indruk. De angsten waar zij mee te maken hadden waren natuurlijk buitenproportioneel. En dit soort dingen gebeuren nog steeds iedere dag uitgevoerd door legitieme landen, vrijheidsstrijders, terroristen of hoe je ook genoemd wordt afhankelijk van waar je staat in het betreffende conflict. En het zijn bijna altijd de zwakkeren, die weinig of niets met het conflict te maken hebben of voor wie het bestreden thema onbelangrijk is, vaak een dogma bepaald door politieke overtuiging, religie of gevolg van een eerdere 'oplossing' van een eerder conflict.

Overtuigingen moeten tegenover elkaar gezet worden en aan elkaar uitgelegd. En dan open besproken worden, liefst op een geweldloze manier. Waarbij respect voor elkaar en afweging van belangen van uitiem belang zijn.

Het is heel moeilijk, voor iedereen, want ook ik zou graag de wereldleiders bij de oren pakken, ze door elkaar schudden en zeggen dat ze zich nu eens vredig moeten gaan gedragen. Maar zo gaat dat natuurlijk niet. Dan maar een beetje op onze manier doorwerken en de geweldloze communicatie helpen te verspreiden. Bescheiden en volhardend.

Ik hoop U weer te ontmoeten bij de diverse gelegenheden in het najaar.

Paul den Hartog
Voorzitter a.i.

INVESTEER IN VREDE: SUCCES GEGARANDEERD!

Er gebeurt zoveel goeds op de wereld. En aan deze successen gaan we de verdiende aandacht geven tijdens het vijfde vredessymposium. We kijken naar wat er allemaal bereikt is. Wat er allemaal goed gaat. En waarom het echt de moeite is en blijft om in vrede te investeren!

Tijdens het symposium zal Ralf Bodelier, directeur van World's Best News de feiten en cijfers over de successen van vrede laten zien. We zullen onderzoeksjournalist en programmamaker Sinan Can interviewen over zijn werk in onder andere Saoedi-Arabië, Syrië en Afghanistan. Sinan Can ontving meerdere onderscheidingen voor zijn werk, in 2016 is hij uitgeroepen tot Journalist voor de Vrede, in 2018 ontving hij de PAX Duif en eerder dit jaar kreeg hij de Van Praagprijs 2019. Deze oevreprijs wordt iedere twee jaar uitgereikt door het Humanistisch Verbond aan 'iemand die de samenleving medemenselijker maakt'.

De Shelter City gast van het Shelter City project in Nijmegen zal spreken over zijn / haar werk. In verband met de veiligheid kan de identiteit van deze persoon nog niet bekend gemaakt worden. Het Shelter City initiatief en 14 Nederlandse en internationale steden bieden mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen een tijdelijk verblijf van drie maanden in één van de Shelter Cities, zodat ze veilig en effectief hun werk kunnen voorzetten op de lange termijn.

De Burgemeester van Nijmegen, dhr. Bruls zal 3 vredeshelden interviewen en huldigen. Zij ontvangen deze eer voor hun eigen vredeswerk, maar ook als symbool naar alle duizenden met hen die zich inzetten voor vrede zonder hier ooit onderscheidingen, lintjes of medailles voor te krijgen. Het Vredessymposium vindt plaats op 2 oktober 2019 in het stadhuis in Nijmegen.

VREDESSYMPOSIUM 2 OKTOBER 2019: STADHUIS NIJMEGEN

Programma

13.30 – 14.00	Inloop
14.00 – 14.15	Opening
14.15 – 15.00	Ralf Bodelier, directeur World's Best News over de successen van vrede
15.00 – 15.45	Interview met onderzoeksjournalist en programmamaker Sinan Can
15.45 – 16.15	Pauze en vredesmarkt
16.15 – 16.45	Shelter City Nijmegen
16.45 – 17.00	Wall of Peace, korte succesverhalen van vredeswerk
17.00 – 18.00	Interviews en huldiging vredeshelden door de Burgemeester van Nijmegen
18.00 – 19.00	Borrel en vredesmarkt

Geef je aanwezigheid door via een mailtje naar vredesmissieszonderwapens@gmail.com, dit kan tot 1 oktober 2019

IN MEMORIAM:

BENNO HOUWELING (1945 – 2019)

Benno Houweling met Gandhi Vredesduif
(foto gemaakt op 19 aug.2019 door zijn partner Annet de Bruyn)

Na een kort ziekbed overleed ons redactielid Benno op 30 juli in zijn woning te Gouda. Najaar 2018 werd bij hem blaaskanker vastgesteld. Een bestralingstraject volgde en leek succesvol te zijn. Hij pakte zijn activiteiten weer op en vierde 5 februari zijn 74ste verjaardag. In de loop van juni bleek dat de kanker toch was uitgezaaid. Opname in het ziekenhuis volgde. Toen de hoop op verbetering verdween bracht hij de laatste 7 dagen thuis door.

‘CENTRUM’ EN ‘SVAG’

In 1969, nu dus vijftig jaar geleden, leerden Benno en ik elkaar kennen via de Werkgroep Voorlichting van de in 1966 opgerichte ‘Stichting Centrum voor Geweldloze Weerbaarheid’ te Amsterdam. Hij ging zich inzetten voor de bibliotheek van ‘het Centrum’, ik als redactielid van het tijdschrift. Gewetensbezwaren tegen deelname aan geweld in het kader van de militaire dienstplicht hadden ons op het spoor gezet van de aanpak die onder andere Gandhi en M.L.King voorstonden.

In het kader van de ‘vervangende dienstplicht’ werd Benno (na een half jaar tewerkstelling in Kamp Vledder) overgeplaatst naar de Rijksgebouwendienst in Den Haag omdat hij bouwkunde gestudeerd had. Daar heeft hij tot zijn pensioen in 2006 gewerkt.

In de jaren ‘90 ging de organisatie SVAG (‘Stichting voor Actieve Geweldloosheid’) heten die in Zwolle gevestigd werd. Beiden zaten we toen in het bestuur en in de redactie.

ANDERE ACTIVITEITEN

Zijn spirituele interesse bracht hem bij een Zengroep in Den Haag waarvan de meditatie hem in een evenwichtige innerlijke balans bracht. Sterrenkunde en fotografie waren zijn belangrijkste hobbies. Tijdens een fotoreis door IJsland in 1984 ontmoette hij onderwijzeres Annet met wie het direct klikte. Na enige tijd besloten ze om samen te gaan wonen.

Van 2006 tot 2019 was hij voorzitter van de Goudse afdeling van ROVER (Vereniging ‘Reizigers Openbaar Vervoer’).

Ook in de Vredesbeweging PAIS was hij actief: als bestuurslid (en tevens contactpersoon van de SVAG); als redacteur van het ‘VredesMagazine’ namens Pais; als bestuurslid van het ‘Museum voor Vrede en Geweldloosheid’ namens de SVAG, en als contactpersoon bij ‘VredesMedia’. Daarnaast was hij sinds 2016 betrokken bij Eirene, vanwege de beoogde fusie met Pais.

GANDHI VREDESDUIF

Een halve eeuw van gezamenlijke inzet voor onze idealen is ten einde gekomen. Het was altijd een plezier om met Benno samen te werken. Ik kan me niet één situatie herinneren waarin we tegenover elkaar stonden of dat er sprake was van een negatieve reactie naar elkaar. Hij was een van de pijlers onder onze organisatie, en van vele andere initiatieven. En eveneens een fantastisch mens wat ieder zal bevestigen die hem heeft gekend.

Tijdens de uitvaartplechtigheid werd aan hem door Hans Feddema, voorzitter van de SVAG, de Gandhi Vredesduif doorgegeven. Deze zal het komend half jaar, of langer, bij Annet in de huiskamer vertoeven alvorens verder te vliegen naar iemand in Nederland die zich op bijzondere wijze heeft ingezet voor geweldloosheid in de traditie van Gandhi (1869-1948). Benno is de 14e persoon aan wie de Vredesduif is doorgegeven.

Wim Robben, secretaris van de SVAG.

Benno tijdens de Vrijwilligersdag van Eirene

Kerk in Gitega, Burundi

JONGEREN BIJBRENGEN WAT DE WAARDEN VAN VREDE ZIJN!

CHIRO-Burundi

Sinds 2015 zet de katholieke beweging CHIRO-Burundi zich via het project "Amahoro" in voor een cultuur van vrede en geweldloosheid. De eerste resultaten zijn al zichtbaar: het Centre Polyvalent des Jeunes pour la Paix (CPJP), een multifunctioneel jongerencentrum, is al actief in Gitega. Honderden leden, vooral jongeren, krijgen er lessen in burgerschap. Conflicten betreffende landbezit en gezin worden op vreedzame wijze opgelost. Vrouwen raken ook beter geïntegreerd in de beweging.

"Geen discriminatie en stigmatisering meer van vrouwen in Isimba, Muyange-heuvel in de gemeente Makebuko (Gitega, centrum van Burundi). Na het bijwonen van toneelvoorstellingen, uitgevoerd door de leden van CHIRO, waarbij het publiek actief werd betrokken, hebben de mannen zich van seksueel geweld afgekeerd. Dus wrijven de vrouwen zich nu in de handen, omdat zij zich gewaardeerd voelen", aldus Déo Ntakarutimana, lid van de beweging CHIRO-Burundi. Hij zegt dat hij heeft geleerd om via het theater acties te ondernemen om geweld te voorkomen of op vreedzame wijze gemeenschapsconflicten te kunnen oplossen. "Vragen over vrouwenrechten en seksueel geweld tegen vrouwen worden niet meer als een taboe gezien. Het theater heeft ons de ogen geopend", voegt hij eraan toe. Toneel waarbij het publiek actief wordt betrokken, vormt een onderdeel van de nieuwe aanpak van het project "Amahoro", dat sinds 2015 door CHIRO-Burundi wordt uitgevoerd in samenwerking met EIRENE Grands Lacs.

Het project helpt de leden te ondersteunen op basis van de waarden van hun beweging, zoals oprechtheid, rechtschapenheid, onbaatzuchtigheid en liefdadigheid. "De leden van de beweging CHIRO zijn ambassadeurs van liefde, rechtvaardigheid en vrede in woord en daad." (Handvest van CHIRO-Burundi, art. 10).

Met dit project wordt de lokale capaciteit van de leden versterkt om conflicten te analyseren, op te lossen en vrede en geweldloosheid te bevorderen. Het project draagt bij aan een vreedzame samenleving. Het versterkt de veerkracht van jongeren ten aanzien van politieke manipulatie. De leden worden opgeleid tot verantwoordelijke burgers. "Aangezien de leden van CHIRO ook burgers zijn, behoren zij

tot verschillende partijen. Maar, wanneer wij bij elkaar komen voor gemeenschapswerk, wordt niet over politieke gebeurtenissen gesproken", zegt Leopold Ngedakumana, leider van CHIRO, bisdom Ngozi. Bélyse Nshimirimana, op haar beurt, zegt dat zij heeft geleerd wat verdraagzaamheid is en vergeving.

De vrouw, steunpilaar voor gezin en ontwikkeling.

"Wij hebben dezelfde rechten als mannen. Dat heeft de beweging CHIRO ons geleerd", zegt Agnès Nyandwi, leidinggevende bij CHIRO. Vrouwen spelen een belangrijke rol in het gezin, maar hun toekomstperspectieven en hun deelname aan het openbaar bestuur laten nog te wensen over. Daarom richt het project "Amahoro" met name de focus op integratie en versterking van vrouwen in de beweging.

Om meer impact te krijgen, beperkt het project zich tot pastorale gebieden van Gitega en Ngozi. Soms voert het bewustmakingsactiviteiten uit zoals grote openbare discussies op de radio, die ook andere pastorale regio's bestrijken. Het project richt zich in eerste instantie op de leden van de beweging: de leiders van het bisdom, de pastoraal werkers en adviseurs bij CHIRO, de parochiecommissies en de jonge leden die deelnemen aan verschillende activiteiten van de beweging. Afgezien daarvan, probeert het project samenwerkingsverbanden tot stand te brengen met andere katholieke organisaties zoals de Scouts of de Commissions diocésaines Justice et Paix (CDJP), de Diosesane commissies Rechtvaardigheid en Vrede. Verder werkt het project met kansarme jongeren. Bijvoorbeeld het Pygmeëen-volk Batwa, binnenlandse ontheemden en jonge delinquenten.

Het project richt de focus op plaatselijke conflicten en betrokkenheid van leden van CHIRO binnen deze conflicten. Onder deze conflicten vallen huiselijk geweld, etnische conflicten, conflicten over landbezit en conflicten tussen jonge politieke partijactivisten. De belangrijkste benaderingen van het project Amahoro zijn identificatie, observatie, conflictanalyse en geweldloze conflictbeheersing, scholing in vrede en geweldloosheid en uitwerken en uitvoeren van initiatieven voor vrede en geweldloosheid.

Werken aan eenheid en verzoening

“Ik ben een jonge moeder. Ik weet dat er andere huismoeders zijn met het hart nog vol etnische gevoelens. Zij staan nog steeds achter etnische verdeeldheid. Wij, leden van CHIRO-Burundi, onderwijzen in onze wijken, parochies, bisdommen hoe je vreedzaam kunt samenleven”, aldus Yolande Nahimana, lid van CHIRO, aartsbisdom van Bujumbura.

Burundi kent al meer dan een halve eeuw conjunctuurgebonden sociaalpolitieke crises, die humanitaire crises veroorzaken en het land beletten uit de armoede te geraken. Er heerst nog steeds een diep wantrouwen tussen de etnische gemeenschappen. Jongeren zijn dikwijls aanstokers van geweld, beïnvloed door bepaalde politieke leiders. Gezien het gebrek aan toekomstperspectieven worden jongeren steeds vaker slachtoffer van politieke manipulatie. Ze zijn bereid geweld te gebruiken.

De bevolking van Burundi is overwegend katholiek. In

“ZWETEN IN DE REGEN” RESULTATEN VAN VREDESWERK ZIJN LANGE TIJD ONZICHTBAAR

Boniface Cissé

Sommige mensen beweren dat toeval niet bestaat! Misschien was het dus in mijn geval ook geen toeval dat ik twaalf jaar geleden voor het eerst met de civiele vredesdienst (ZFD) in contact ben gekomen. Voor mij zijn vreedzaam samenleven en verdraagzaamheid sinds jaar en dag belangrijke waarden, die mijn leven altijd al hebben bepaald. Zo heb ik al tijdens de eerste jaren dat ik bij gemeenteontwikkeling werkzaam was, intuïtief geprobeerd benaderingen van geweldloze conflictbeheersing toe te passen.

De eerste intensieve kennismaking met methoden om civiele conflicten op vreedzame wijze op te lossen volgde echter pas later. In 2007 liep ik stage bij de non-profit organisatie ORFED en maakte daar kennis met het regionale ZFD-programma van EIRENE in de Sahel. In die tijd leerde ik hoe projecten, via de aanpak van conflicttransformatie op lange termijn, proberen geweld te voorkomen en een duurzame vrede tot stand te brengen. Ik besepte dat bevorderen van vrede niet te vergelijkbaar is met het bouwen van huizen of waterputten. Huizen en waterputten zijn technisch eenvoudig te bouwen, de weg naar vrede daarentegen is een gevoelig sociaal proces.

Twee jaar later ging ik vervolgens echt aan de slag met het ZFD-project bij ORFED. Ik werd landelijke collega van een door EIRENE bij ORFED gedetacheerde buitenlandse vredesdeskundige. Van de deskundige kon ik een aantal dingen leren omdat deze met het thema geweldloze conflicttransformatie veel ervaring had. Gelukkig kwam de deskundige uit Niger en was zeer goed bekend met de “Afrikaanse” context. Ik beschouwde de externe kijk van mijn buitenlandse collega op de situatie in Mali als meerwaarde – met name voor conflictanalyse en strategie-ontwikkeling. In 2012 moest mijn collega wegens de crisis in Mali om veiligheidsredenen het land verlaten.

Vanaf 2014 kreeg ik bij ORFED de verantwoording om de gezamenlijke activiteiten van EIRENE en haar twee Malinese partnerorganisaties te coördineren. In deze functie was ik onder andere verantwoordelijk voor de integratie van twee nieuwe door EIRENE gedetacheerde vredesdeskundigen. Zodoende deed ik nog meer ervaring op in de samenwerking met dit “personeelsinstrument”.

alle 7 bisdommen die het land telt, vindt men leden van de CHIRO-beweging. De beweging is in 1853 opgericht in België en is geïnspireerd door het gedachtegoed van Saint Bosco. Onder het motto ‘vreugde, liefde en moed’ heeft de beweging zich in heel West-Europa en vervolgens via katholieke missies in Afrika gevestigd. In 1953 is CHIRO in Burundi geïntroduceerd en in 2005 is de beweging erkend als non-profit organisatie (NPO). Op dit moment telt de beweging ongeveer 80.000 leden, verspreid over alle katholieke bisdommen en gevestigd in alle parochies van het land. De grote meerderheid van de leden woont op het platteland waar landbouw de belangrijkste bron van inkomsten is.

De leden, voornamelijk boeren, kleine kwekers voor handelaren, hebben geleerd om in hun eigen behoeften te voorzien in plaats van afhankelijk te zijn van hulp. Dat is het resultaat van de overkoepelende opleiding die de leden van CHIRO hebben gekregen.

Thélésphore Ndayishimiye
Nationaal leider van CHIRO-Burundi, 2014-2018
Bron: EIRENE Grands Lacs 2019, Edition spéciale.

Het internationale vredesteam zet zich in voor conflicttransformatie.
Voorste rij, tweede van rechts: Boniface Cissé

Over het geheel genomen betekenden de samenwerking met de deskundigen en het feit dat ik me moest openstellen voor andere culturen en personen voor mij een grote verrijking. Toch is het feit dat een gedetacheerde “deskundige” uit het noordelijk halfrond in het kader van internationale samenwerking wordt ingezet, voor maatschappelijke organisaties op het zuidelijk halfrond dikwijls niet eenduidig. De toegevoegde waarde van de externe benadering in het vredeswerk wordt niet altijd gezien. De problematiek van de relatie tussen Noord en Zuid treedt op de voorgrond. Sommigen interpreteerden de samenwerking als de verborgen boodschap: Jullie zijn nog steeds niet in staat zelf je eigen boontjes te doppen. Jullie hebben gekwalificeerde mensen uit het Noorden nodig.” Of er komen gedachten boven als: “Het gaat erom banen voor mensen uit Europa te vinden.”

Zelfs ik ondervond af en toe frustraties die door de goede samenwerking met de deskundigen niet helemaal konden worden gecompenseerd. De deskundigen hadden, vergeleken met mij, een hele reeks privileges. Toch zetten wij ons allemaal in voor hetzelfde doel en spanden wij ons daar allen evenveel voor in. Ook de machtsrelatie “(Geld)-verstrekker” tegenover “(Geld)-ontvanger” was op sommige momenten voelbaar, zowel bij het nemen van beslissingen als ook in het gedrag van sommige betrokken partijen. Het vertrouwen tussen de partnerorganisatie en de deskundigen werd daardoor soms aangetast.

Door mijn ervaringen met de door EIRENE gedetacheerde deskundigen kwam ik tot de conclusie dat in eerste instantie alles afhangt van de persoonlijkheid en de inzet van de deskundige. Het is

vooral belangrijk wat deze aan nieuwe perspectieven en vakkennis inbrengt en hoe hij zijn functie vervult.

Het probleem om het onderscheid in privileges tussen mijzelf en de deskundigen te accepteren, werd verzacht door het feit dat voor mij in het kader van het ZFD-project een masteropleiding in Zwitserland, die ik in 2015-2016 volgde, gedeeltelijk werd gefinancierd. Ik heb deze financiering als bijdrage voor het vergroten van de expertise van plaatselijke krachten erg gewaardeerd. Want volgens mij moeten deze plaatselijke krachten de verantwoording overnemen in het vredeswerk, wil dit duurzaam zijn.

Op dit moment ben ik op het regionaal kantoor van EIRENE verantwoordelijk voor het volledige EIRENE-ZFD-programma ter bevordering van vrede en geweldloosheid in Burkina-Faso, Mali en Niger. Op basis van mijn ervaringen met vredeswerk probeer ik, gezien de huidige crisissituatie in de Sahel, de volgende boodschap aan de partnerorganisaties door te geven: "Wij werken voor onszelf. We hebben vrede nodig en dat vereist onze inzet."

Ik hoop dat deze boodschap door de partnerorganisaties wordt gehoord. Ik ben niet uit het Noorden gekomen. Ik ben een van hen. De strijd voor vrede in de Sahel houdt mij nu meer bezig dan de internationale samenwerking met het Noorden. Temeer omdat de ZFD ondanks beperkte middelen de kans biedt, vrede te scheppen aan de basis – onder andere door het maatschappelijk middenveld te adviseren. Dit werk is zeer belangrijk voor het opbouwen van een duurzame vrede. Het heeft meer uitwerking dan militaire operaties om vrede af te dwingen of een beleid van topconferenties waarbij alleen de machtigsten betrokken zijn. Dat neemt niet weg dat juiste politieke beslissingen op het hoogste niveau uiteraard belangrijk zijn!

Vrede kan niet in een reageerbuis worden gekweekt, maar moet in het hart en de geest van ieder mens groeien. De politieke beleidsmakers in Burkina Faso, Mali en Niger hebben nog niet geleerd om conflicten met behulp van een geweldloze benadering op te lossen. Ik hoop dat de vooruitgang die met ondersteuning van de ZFD aan de basis is geboekt, ook invloed op nationaal niveau in de drie landen of zelfs op het regionaal niveau in de Sahel zal krijgen. Konden de lokale bevoegdheden toch maar een belangrijke plaats innemen in de onderhandelingen over vrede!

Ik hoop dat de maatschappelijke organisaties, die zich bezighouden met vredeskwesties, sterker worden en zich inzetten ongeacht of zij al dan niet vanuit het buitenland financieel worden ondersteund.

Misschien zou een heroriëntatie van het ZFD-instrument in het licht van het zich veranderende karakter van het geweld (wanneer we kijken naar wat er nu in de Sahel gebeurt) nog betere resultaten opleveren: Ik denk daarbij aan lobbying in de richting van politieke machthebbers, aan concrete stabiliseringsmaatregelen die tot navolging aanmoedigen. En er zouden meer mogelijkheden moeten komen om te zorgen dat deskundigen uit het Zuiden verantwoording voor de uitvoering op zich kunnen nemen. Voor mijn gevoel lijkt een vredeswerker op "iemand die tijdens een stortbui staat te zweten", zoals het gezegde bij ons luidt. Net als zweten tijdens een stortbui niet zichtbaar is, zijn ook de resultaten van ons werk niet direct waarneembaar.

Ik heb de vaste overtuiging dat ons werk in de Sahel op lange termijn een goede basis voor vrede zal leveren. Wat mijzelf betreft, stel ik me voor dat ik over vijf jaar in een ander deel van Afrika of elders – Waarom eigenlijk niet in Europa! – zal vertoeven. Daar zal ik met behulp van mijn in de Sahel opgedane ervaring het zaad van geweldloosheid in de geest van de mensen zaaien.

De auteur: Boniface Cissé is verantwoordelijk voor het regionale ZFD-programma van EIRENE in Burkina Faso, Mali en Niger. Hij heeft rechten en politicologie gestudeerd in Bamako en Genève.

Bron: EIRENE- Rundbrief, 1/2019 pag. 6/7

Boniface Cissé tijdens een workshop voor partnerorganisaties in de Sahel over het thema Monitoring in Ouagadougou in Burkina Faso.

BRIEF AAN MINISTER VAN DEFENSIE

In juni ondertekende Eirene-Nederland een brief aan de minister van Defensie, gecoördineerd door International Secretaris Catharina van Staveren van Vredesbeweging Pais. De brief ging over de intentie om een Nederlands oorlogsfregat naar de wateren van Hormuz te sturen.

Amsterdam, 23 juli 2019

Hooggeachte minister Bijleveld,

Uit de op 15 juli 2019 door u en minister Blok verzonden brief aan de Tweede Kamer (zie de bijlage), hebben wij vernomen dat Nederland overweegt om een oorlogsfregat naar de Straat van Hormuz te zenden. Dit gezien de internationale spanningen die er momenteel zijn. Als doel van het zenden van het fregat wordt in de brief genoemd: het garanderen van de vrije maritieme doorvaart. Het baart ons echter veel zorgen daar dit een verzoek betreft wat niet afkomstig is van de Verenigde Naties maar van de Verenigde Staten. Immers zijn de huidige internationale spanningen in dit gebied in belangrijke mate het gevolg van de opzegging door de VS van het nucleaire akkoord. Dit akkoord werd gesloten door de internationale gemeenschap met Iran. Deze gang van zaken leidt nu tot een bedreigende en gevaarlijke situatie die ook internationaal grote spanningen, escalatie en zelfs oorlog in de hand kan werken. Hierdoor dreigt niet alleen oorlog voor Iran maar ook voor meerdere omliggende landen. Oorlog zal in deze regio nog veel meer menselijk leed teweeg brengen dan er al is en zal zeer waarschijnlijk alleen burgers en militairen raken.

Alleen al om deze redenen zou Nederland geen olie op dit vuur moeten gooien. Naast de aanzienlijke kosten van deze operatie, zal het zenden van een oorlogsschip ongetwijfeld worden opgevat als het kiezen van de kant van één partij in de regionale machtsstrijd tussen Iran en Saoedi-Arabië. Dit zijn overigens landen waarbij we ons ernstig zorgen maken om de mensenrechtensituatie.

In plaats van de inzet van militair materieel zijn wij een zeer groot voorstander van een intensieve diplomatieke benadering. Graag zouden wij hierom zien dat alle betrokkenen aan tafel worden uitgenodigd. Dit zodat de angsten en spanningen in de regio concreet bespreekbaar kunnen worden gemaakt. Wij willen daarom heel graag dat Nederland een constructieve dialoog op gang brengt met de tegenover elkaar staande partijen. Dit willen wij graag in samenwerking met Europa en andere landen. Immers zijn diplomatie, dialoog en sterke overtuigingskracht altijd de beste manieren om oorlogsdreigingen te de-escaleren en om militair ingrijpen en oorlogen preventief tegen te gaan.

Wij willen u daarom dringend verzoeken om af te zien van stappen die de dreiging van een oorlog zullen vergroten. En om diplomatie als een krachtig instrument in te zetten mede ten behoeve van een dialoog tussen de regeringen van Iran en de VS. Dit om een vreedzaam overleg te bevorderen en om zodoende mogelijk sterke verdragen rondom precieze situaties te sluiten. We leven immers niet meer in het stenen tijdperk en communicatiemogelijkheden en praktische, creatieve en vreedzame oplossingen voor problemen zijn er altijd te vinden. Het is heel goed mogelijk om te onderhandelen over geschilpunten totdat er een formule 'en/of' oplossing is gevonden die voor iedere deelnemer aanvaardbaar is. Voor een diplomatieke oplossing willen wij graag onze kennis en ervaring op het gebied van geweldloze conflictoplossing ter beschikking stellen. Heel graag worden wij door u uitgenodigd om hierover van gedachten te wisselen.

In afwachting van uw reactie,

Met wereldvredegroet, Catharina van Staveren
Internationaal Secretaris Vredesbeweging Pais

De volgende vredesorganisaties onderschrijven deze brief:

- EIRENE www.eirene-nederland.org
- PEACE SOS www.peacesos.nl
- HAAGS VREDES PLATFORM (HVP)
www.haagsvredesplatform.nl
- WORLDPEACE.NL www.worldpeace.nl
- DE QUAKERS www.quakers.nl
- ENSCHEDE VOOR VREDE
www.enschedevoorvrede.nl
- KERK EN VREDE www.kerkenvrede.nl
- DOOPSGEZIND WERELDWERK
www.dgwereldwerk.nl
- MULTICULTURAL WOMEN PEACEMAKERS
NETWORK (MWPVN) www.mwvn.org
- BURUNDIAN WOMEN FOR PEACE AND
DEVELOPMENT (BWPD) www.bwpd.nl
- STICHTING VREDESBUREAU HEERLEN
www.vredesburo.nl
- STICHTING VREDESBUREAU EINDHOVEN
www.vredesburo.nl
- STICHTING VREDESCENTRUM EINDHOVEN
www.stichtingvredescentrum eindhoven.nl
- STICHTING CENTRUM EMMA
www.emmacentrum.nl
- WERELD FEDERALISTEN BEWEGING (WFBN)
www.wfbn.nl
- HAAGS VREDESINITIATIEF (HVI)
www.haagsvredesinitiatief.nl
- J. FREDERICK ARMENT, EXECUTIVE DIRECTOR,
INTERNATIONAL CITIES OF PEACE USA

Colofon

Vanuit een principe van actieve geweldloosheid ondersteunt EIRENE op het noordelijk en zuidelijk halfrond initiatieven, die zich voor geweldloze conflictoplossing en een duurzame en rechtvaardige ontwikkeling inzetten.

EIRENE Nederland is onderdeel van EIRENE Internationaal.

IBAN: NL29INGB001856660
t.n.v. EIRENE Nederland te Bilthoven
(giften zijn aftrekbaar van de belasting)

Postadres: Schimmelpenninckkade 30
3813AE Amersfoort
Telefoon: 06 - 87 99 91 55
Email: eirenenederland@gmail.com
Website: eirene-nederland.org
Facebook: facebook.com/EireneNL
Twitter: @EireneNL
You Tube: youtube.com/user/EireneNL

EIRENE-nieuws verschijnt 4x per jaar

Redactie: Jennifer Pampolina en Linda de Veen
Lay-out: Egbert Scheffer (egbertegd.nl)